

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) milyonlarca kişiyi ilgilendiren önemli bir konu. Emeklilikte kişilere ek bir gelir vermek üzere, aktif çalışma yaşamında yaptıkları tasarrufları biriktirerek, yatırıma yönlendiren, emekli olduklarında onlara ikinci bir gelir vermek üzere kurulu bir sistem. Gönüllülük esasına dayalı, aktif çalışma yaşamı bitmeden de yararlanılabilecek bir sistem. Sistemde emekli olmak için 56 yaş ve en az on yıllık hizmet süresi gerekli.

Anımsatmakta yarar var. Kısa bir süre önce BES'te bazı yasal değişiklikler yapıldı. Geçen haftalarda kısaca değindik. Özellikle daha önce haksız yere kesilen vergilerin iadesi konusunda bilgiler verdik. Bu yazımızdan sonra sizlerden pek çok soru aldık. Anlaşıyor ki BES'te yapılan değişiklikleri kısaca özetlemekte yarar var.

Gelişmiş ülkelere kıyasla, ülkemizde bireysel sigortacılık ve bireysel emeklilik oldukça gerilerde. Emeklilik Gözetim Merkezi'nin verilerine göre 17 Ağustos 2012 tarihi itibarıyla sistemdeki katılımcı sayısı 2 milyon 924 bin 828 kişi. Katılımcıların fon tutarı ise 18 milyar 127 milyon lirayı geçiyor. BES'in uygulamaya girdiği 2003 yılından beri yani yaklaşık on yıldan bugüne sistemden emekli olanların sayısı ise beş bini bile bulmuyor. Bu sayı tam olarak 4 bin 945 ve oran gelişmiş ülkelerin çok altında.

Sistemi, şahıslar açısından cazip kılabilmek için vergisel avantajlar getirilmişti. Bunun yanında yanlış alınan vergiler sistemin gelişmesine engel olmuştu. Bu kapsamda, sektörün başlıca gelir vergisi matrahından indirilmesi suretiyle vergi teşviki sağlanırken, diğer taraftan sistemden ayrılanların toplam birikimlerinin tamamı üzerinden vergi kesintisi yapılması gibi tamamen verginin mantığına aykırı bir düzenleme yapılarak sistemin gelişimi engellenmişti.

İşte yapılan değişikliklerle bu olumsuzluklar giderildi. 6327 sayı-

Yapacağım Diye Vakit Geçirme, Yaptım De!

“Bireysel Emeklilik Tasaruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile bireysel emeklilik sistemine ilişkin birçok kanunda değişiklik ya da ilaveler yapıldı.

Yapılan yasal düzenlemeler maddeler halinde şöyle:

Vergi matrahından indirim yolu ile kullanılan vergi avantajı uygulaması kaldırılarak devlet katkısı sistemine geçildi.

29 Ağustos 2012 tarihinden itibaren bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödeme-

lerde uygulanan istisna kaldırıldı.

Sistemden ayrılmalarda menkul sermaye iradı olarak tanımlanan ve stopaja tabi olan birikim tutarı uygulaması yerine, sadece irat tutarı üzerinden stopaj alınmasına yönelik değişiklikler yapıldı.

Yapılan düzenlemelerle, işverenler tarafından çalışanları adına bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecek katkı paylarının brüt ücretin yüzde 10'u kadar olan üst limit yüzde 15'e çıkarıldı.

Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel

kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik birikimlerin veya taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına ilişkin verilen süre 31 Aralık 2015 tarihine kadar uzatıldı. Ayrıca aktarım, ayrılma ve emeklilik işlemlerinin tamamlanması için belirlenen işlem süreleri yeniden düzenlenerek, sistemde kısmi ödeme almaya ve kıymetli maddelerden oluşan fonların kurulmasına imkân sağlanmasına ilişkin değişiklikler yapıldı.

Bizce, yapılan değişiklikler ile sağlanacak en büyük avantaj, sisteme girenlere sağlanan “devlet katkısı”dır. 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren sisteme dahil olan tüm katılımcıların sisteme ödemiş oldukları katkı tutarının yüzde 25'i oranında bir tutarın devlet tarafından katılımcı adına sisteme aktarılması uygulaması getirilmektedir.

Bireysel sigortacılığın ve bireysel emeklilik sisteminin, gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarılması amacıyla yapılan bu çalışmalar şimdilik gayet olumlu görülüyor. Vergi idaresi yeni bir sürpriz yapmaz ve sistemden vergi almaya kalkmazsa yapılan bu düzenlemeler amacına ulaşabilir.

Plautus, Romalı ünlü bir komedyacı. En ünlü sözü de “Yapacağım diye vakit geçirme, yaptım de!”. Biraz vakit kaybedildi ama buna da razıyız!

STAJ SÜRESİ EMEKLİLİKTE SAYILIR MI?

9 Nisan 1971 doğumluyum. 1991'de stajyer olarak SSK'ye kaydım yapıldı. Askerliğimi asteğmen olarak, 1998-1999 yılları arası yaptım. Halen Emekli Sandığı'na bağlı çalışıyorum. Ödediğim primleri SSK ya da Bağ-Kur'a aktarıp emekli olma hakkım var mı?

Erol Kurnaz

Staj süresinde ödenen staj priminin emekliliğe etkisi yoktur. İlk defa çalışmaya başladığınız yedek subaylık tarihi, ilk işe başlama tarihi kabul edilir. 24 Mayıs 1997-23 Kasım 1998 tarihleri arasında yedek subaylık görevine başladysanız 57 yaş ve 5900 günü, daha sonraki bir tarihte başladı iseniz 58 yaş ve 5975 günü doldurmak suretiyle SSK'den emekli olabilirsiniz. Emekli olurken primler birleştirilir.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.

İşçi SGK'ye Ne Zaman Bildirilir?

İşçi bir işe yerleştğinde yasalar işverene bildirim konusunda bazı yükümlülükler getiriyor. İşin inceliği çok. 4/a yani SSK kapsamında sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri çalışmaya, mesleki eğitime veya zorunlu staja başladıkları tarihten itibaren başlar. Sigortalı sayılanların, bazı istisnalar hariç, çalışmaya başlamadan önce işverenleri tarafından e-sigorta sistemi üzerinden sigortalı işe giriş bildirilmesiyle SGK'ye bildirimleri gerekmektedir. Bazı işkollarında istisnalar var. Bu istisnalardan ilki; inşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde hizmet akdi ile işe başlatılacak sigortalılar için. Bu işkollarında sigortalıların çalışmaya başladıkları gün işe giriş bildirgeleri SGK'ye verilebilmekte.

Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı “İşsizlik Sigortası Kanunu”na göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurtdışı görevde çalışmak üzere işe alınan sigortalıların ise çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde, işe giriş bildirgelerinin SGK'ye verilmesi halinde bildirimlerin yasal süresi içinde yapıldığı kabul edilir.

İlk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde ise ilk defa sigortalı çalışmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar verilen işe giriş bildirgeleri yasal süresi içinde verilmiş sayılır.

İlk işyerindeki çalışmaya ait sigortalı işe giriş bildirgesi süresinde kuruma verilerek, tescil işlemi yapılmış olan sigortalının, naklen ve hizmet akdi işlemi sona ermeden aynı işverenin aynı ya da başka bir ünitede tescil edilmiş diğer işyerinde çalışmaya başlaması halinde yasal süresi dışında yapılan bildirimler de süresinde yapılmış sayılır. Bu durumda yeni işyerinden de e-sigorta yoluyla sigortalı işe giriş bildirgesi de verilmesi gerekecek.